

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI GIMNAZJUM PUBLICZNEGO Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI W MIRCU NA ROK SZKOLNY 2014/2015

PODSTAWA PRAWNA DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH W SZKOLE

Akty prawne obowiązujące przy konstruowaniu Szkolnego Programu Profilaktyki:

1. Konstytucja RP

Art. 72: *„Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją”.*

2. Konwencja o Prawach Dziecka (przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989r.)

Art. 3 *„We wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez polityczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka”.*

Art. 19: *„Państwa- Strony będą podejmowały wszelkie właściwe kroki w dziedzinie ustawodawczej, administracyjnej, społecznej oraz wychowawczej dla ochrony dziecka przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź nadużyć, zaniedbania bądź niedbałego traktowania”.*

Art. 33: *„Państwa- Strony będą podejmowały wszelkie odpowiedzialne kroki, w tym środki ustawodawcze, administracyjne, socjalne oraz środki w dziedzinie oświaty, w celu zapewnienia ochrony dzieci przed nielegalnym używaniem środków narkotycznych i substancji psychotropowych, zgodnie z ich zdefiniowaniem w odpowiednich umowach międzynarodowych, oraz w celu zapobiegania wykorzystywaniu dzieci do nielegalnej produkcji tego typu substancji i handlu nimi”.*

3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2002r. zmieniające rozporządzenie w sprawie statutow publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (nowelizacja rozporządzenia z 21 maja 2001r.)

W załączniku nr 2 do rozporządzenia z dnia 21 maja 2001r. wprowadza się następujący zapis:

Par. 2 ust. 1: Statut szkoły określa w szczególności:

Cele i zadania szkoły wynikające z przepisów prawa oraz uwzględniające program wychowawczy szkoły i program profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, o których mowa w odrębnych przepisach. (...)

Ust. 2 Program wychowawczy szkoły i program profilaktyki, o których mowa w ust. 1 pkt.1 uchwała Rada Pedagogiczna po zasięgnięciu opinii Rady Rodziców i Samorządu Uczniowskiego.

4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół:

„Działalność edukacyjna szkoły jest określona przez:

- Szkolny zestaw programów nauczania, który uwzględniając wymiar wychowawczy obejmuje całą działalność szkoły z punktu widzenia dydaktycznego,*
- Program Wychowawczy szkoły, który opisuje w sposób całościowy wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i jest realizowany przez wszystkich nauczycieli,*
- Program Profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, który opisuje w sposób całościowy wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.”*

Szkolny zestaw programów nauczania, Program Wychowawczy szkoły oraz Program Profilaktyki tworzą spójną całość. Ich przygotowanie i realizacja są zadaniem zarówno całej szkoły, jak i każdego nauczyciela.

5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

6. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii (nowelizacja z dnia 26 października 2000r.)

7. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Założenia programu

Niniejszy program profilaktyki powstał, by przeciwdziałać negatywnym zjawiskom. Jego nadrzędnym celem jest zwiększenie ilości i jakości oddziaływań profilaktycznych, w szczególności w zakresie ochrony zdrowia i redukcji antyspołecznych zachowań młodzieży.

Szkolny Program Profilaktyki jest to program działań dydaktycznych i wychowawczych obejmujących całą społeczność szkolną (uczniów, rodziców, nauczycieli) w zakresie profilaktyki problemów dzieci i młodzieży, skonstruowany dla naszej szkoły i dostosowany

do jej potrzeb, oparty na diagnozie, stanowiący spójną całość z programem nauczania i programem wychowawczym szkoły. W ramach realizacji programu profilaktyki chcemy przygotować młodzież do zdrowego, beznarzędziowego, twórczego życia. Życia w zgodzie ze sobą i innymi ludźmi.

W przygotowaniu wzięto pod uwagę wyniki dotychczasowej pracy wychowawczej, zjawiska z którymi stykali się nauczyciele i wychowawcy w ramach lekcji, wycieczek oraz na które wskazywały wyniki ankiet, wywiadów środowiskowych. Obserwacje oraz wszelkie formy pracy pedagogicznej.

Powyższe doświadczenia wskazują na występowanie takich niepożądanych zjawisk jak:

- wagary,
- wulgaryzmy,
- wandalizm,
- agresja,
- palenie papierosów,
- próby wymuszenia,
- zagrożenie narkomanią i alkoholizmem.
- Cyberprzemoc.

Pracą profilaktyczną należy objąć:

- całą społeczność uczniowską,
- rodziców i całe rodziny.

Realizacja programu winna spoczywać w rękach wszystkich nauczycieli, wychowawców, którzy przy pomocy pedagoga szkolnego, pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznej i innych instytucji wspomagających pracę szkoły będą realizować treści ujęte w programie.

Biorąc pod uwagę wyniki obecnych doświadczeń pedagogicznych w naszej szkole proponujemy realizację następujących celów:

- tworzenie bezpiecznej atmosfery w szkole,
- poznawanie się wzajemnie uczniów oraz budowanie zaufania między uczniami, a nauczycielami,
- ograniczenie zachowań agresywnych i przemocy w szkole,
- uczenie zachowań dotyczących kultury życia codziennego,
- nauka i ćwiczenie zachowań asertywnych,

- ćwiczenie umiejętności radzenia sobie z własnym stresem,
- nauka umiejętności radzenia sobie z sytuacjami problemowymi i rozwiązywanie konfliktów,
- poznawanie siebie w aspekcie wyboru zainteresowań oraz przyszłego zawodu,
- informowanie o szkodliwości używek oraz ukazywanie zagrożeń jakie niosą ze sobą uzależnienia (nikotynizm, alkoholizm, narkomania),
- pogłębienie wiedzy w zakresie zagrożeń (grupy destrukcyjne, przemoc, media-manipulacje),
- propagowanie zdrowego stylu życia i wartościowych rozrywek,
- zwiększenie aktywności rodziców we współpracy ze szkołą.

Proponowane metody pracy to:

- rozmowy,
- pogadanki,
- dyskusje,
- prelekcje,
- dzielenie się doświadczeniami,
- pokazy,
- konkursy,
- filmy, spektakle
- warsztaty,
- ankiety,
- metody aktywizujące – gazetki, drama, rysunek
- wywiady,

Formy pracy:

- zbiorowa, grupowa, indywidualna.

Plan działań profilaktycznych:

Działania skierowane do uczniów wszystkich klas:

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN
Zapoznanie uczniów z obowiązującymi regulaminami.	Zapoznanie uczniów na godzinach wychowawczych ze Statutem szkoły, Programem Wychowawczym, Programem Profilaktyki.	Wychowawcy klas	IX-X
Budowanie pozytywnego klimatu społecznego w szkole	- Budowanie bezpiecznego klimatu, poprzez wyposażenie nauczycieli w wiedzę, materiały informacyjne oraz umiejętności tworzenia wspierających relacji interpersonalnych. - Tworzenie narzędzi do diagnozy problemów wychowawczych oraz monitorowania klimatu społecznego w szkole. - Zajęcia integracyjne w klasach pierwszych.	Wszyscy nauczyciele Zespół wychowawczy	Cały rok
Edukacja prozdrowotna	- Zapewnienie w szkole środowiska wolnego od nikotynizmu, przeciwdziałanie alkoholizmowi i używaniu innych substancji psychoaktywnych poprzez realizację programów profilaktycznych oraz różnego rodzaju kampanii prozdrowotnych. - Propagowanie zdrowego stylu życia (bulimia, anoreksja), higiena osobista - Zajęcia pozalekcyjne, wycieczki, rajdy, - Promowanie sportów, (uatrakcyjnienie zajęć przez wprowadzenie gry w badmintona) - Zapewnienie możliwości alternatywnych form spędzania czasu wolnego, - Kampania „Trzymaj Formę”. Propagowanie zdrowej żywności, kształtowanie umiejętności właściwego doboru produktów żywnościowych, przeciwdziałanie otyłości - Zajęcia świetlicowe	Wychowawcy klas, nauczyciele WF, biologii i inni, Pielęgniarka szkolna, Pedagog szkolny Dietetyk SANEPID	Cały rok

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN
Realizacja elementów programu doradztwa zawodowego	Prowadzenie zajęć dotyczących orientacji zawodowej, wyboru dalszego kształcenia, edukacji zawodowej, planowania kariery.	M. Kruk J. Zalewska S. Ziewiecki	Cały rok
Kontrolowanie agresji poprzez działania zapobiegawcze i pracę wychowawczą	- Określenie form pomocy ofiarom i sprawcom przemocy w szkole. - Mediacje rówieśnicze jako sposób rozwiązywania konfliktów. - Motywująca funkcja oceny z zachowania. - Zwrócenie uwagi na agresję słowną i wulgaryzmy wśród młodzieży. - Zapoznanie młodzieży ze skutkami prawnymi oraz psychologicznymi przemocy fizycznej, psychicznej w tym cyberprzemocy. - Przeprowadzenie we wszystkich klasach programu „Veto wobec przemocy” mającego na celu przeciwdziałanie agresji.	Pedagog Wychowawcy Policjant	Cały rok
Przeciwdziałanie wagarom oraz dbałość o dyscyplinę	- Sprawdzanie obecności na każdej lekcji, - Rozliczanie opuszczonych godzin, - Prowadzenie ciekawych lekcji metodami aktywizującymi, - Spotkania informacyjne z rodzicami - Stały kontakt z rodzicami.	Wszyscy nauczyciele	Według planu
Poznanie systemu rodzinnego i środowiska, w którym przebywa uczeń.	- Ankieta diagnozująca, - Sporządzanie listy uczniów wymagających pomocy, - Rozmowy z uczniami, - Rozmowy z rodzicami, - Wywiady środowiskowe, - Współpraca z GOPS.	Wychowawcy klas, Pedagog szkolny.	IX-X
Współpraca z samorządem uczniowskim	- Zapoznanie z prawami i obowiązkami ucznia. - Rozwiązywanie problemów wychowawczych z udziałem rzecznika praw ucznia.	Wychowawcy, Pedagog, Rzecznik praw ucznia, opiekun rzecznika praw ucznia	Cały rok

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN
Poszanowanie i tolerancja dla niepełnosprawności	• Program „Jesteśmy razem”, • Dzień Integracji.	A.Kawalec I.Gralec J.Zalewska B. Kowalska	W trakcie roku szkolnego
Współpraca z rodzicami i środowiskiem lokalnym	• Zapoznanie rodziców z programem profilaktycznym, • Informowanie o dostępnych formach pomocy, • Wymiana informacji, • Wspólne organizowanie imprez szkolnych, • Udział w projektach, imprezach uroczystościach środowiskowych. • Pedagogizacja rodziców, • Zaangażowanie rodziców w poszukiwaniu konstruktywnych rozwiązań i środków zaradczych, • Organizowanie spotkań warsztatowych z rodzicami na wybrane tematy- warsztaty nt. komunikacji rodziców z dziećmi przeprowadzone przez pedagoga szkolnego oraz pracowników Stowarzyszenia „Przystań”	Wychowawcy klas, Pedagog szkolny, Specjaliści.	W trakcie całego roku szkolnego
Pomoc uczniom mającym kłopoty w nauce i zachowaniu	• Wspieranie rodziców w nawiązywaniu kontaktu z poradniami specjalistycznymi, • Spotkania indywidualne z rodzicami, • Spotkania indywidualne z uczniami, • Współpraca z kuratorami. • Zajęcia socjoterapeutyczne.	Pedagog szkolny	Wg potrzeb
Współdziałanie wszystkich pracowników szkoły i rodziców w zakresie wychowania, profilaktyki i interwencji	• Spotkanie z Radą Rodziców, • Indywidualne konsultacje, • Wzajemna wymiana informacji. • Spotkania zespołu wychowawczego • Spotkania z policjantem specjalistą do spraw nieletnich na temat skutków prawnych czynów karalnych,	Dyrektor szkoły, Wychowawcy klas, Pedagog szkolny.	Wg potrzeb

Programy profilaktyczne	Realizacja programów profilaktycznych „Nikotyna legalny narkotyk”, „Żyję bez ryzyka AIDS”, „Szkoła wolna od narkotyków”, „Alkohol, chemiczna pułapka”	pedagog szkolny.	W trakcie całego roku szkolnego
Lekcje wychowawcze z wykorzystaniem filmów z serii „lekcje przestrogi” n.t. uzależnień od alkoholu, narkotyków, sekt, komputera	Projekcja filmów p.t. „Życie pod murem”, „Obietnica”, „Oni”, „TV story”, „W sidłach”.	Wychowawcy klas, pedagog szkolny.	W trakcie całego roku szkolnego
Szkolne Koło Wolontariatu jako forma działalności na rzecz słabszych i potrzebujących pomocy.	Organizowanie akcji pomocowych na rzecz dzieci oraz osób starszych.	pedagog szkolny, I.Gralec	W trakcie całego roku szkolnego
Udzielanie uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej	- Objęcie uczniów pomocą psychologiczno- pedagogiczną w formie zajęć wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych, rozwijających uzdolnienia, rozmów indywidualnych mających na celu niwelowanie napięć wewn. związanych ze stresem szkolnym lub trudną sytuacją rodzinną - Pomoc koleżeńska w nauce.	Nauczyciele dyrekcja pedagog szkolny	W trakcie całego roku szkolnego
Realizacja programu „Bezpieczna i przyjazna szkoła”	Realizacja celu głównego Programu: Zwiększenie skuteczności działań wychowawczych i profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa i tworzenia przyjaznego środowiska w szkołach i placówkach . Realizacja programu obejmuje następujące obszary: - Kreowanie zdrowego, przyjaznego i bezpiecznego środowiska szkoły - Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży - Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży	Wychowawcy, Pedagog szkolny A. Minda B. Kowalska	W trakcie całego roku szkolnego

Działania skierowane do uczniów klas **pierwszych** gimnazjum:

Główne zadania do realizacji w klasie pierwszej to:

- poznanie uczniów,
- integracja zespołu klasowego oraz zespołu rodziców,
- wypracowanie form współpracy z rodzicami.

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN
Zintegrowanie zespołu klasowego.	• Ustalenie z klasą kontraktu, który uwzględnia zasady obowiązujące obie strony uczeń – nauczyciel. • Godziny wychowawcze poświęcone lepszemu poznaniu się uczniów. Zajęcia integracyjne.	Wychowawcy klas	IX-X
Budowanie pozytywnych relacji koleżeńskich, zapobieganie agresji, mobbingowi	• Zajęcia integracyjne dla klasy (ogniska), • Wycieczki, rajdy, • Zajęcia z zakresu komunikacji interpersonalnej.	Wychowawcy klas, pedagog szkolny.	Zgodnie z planem wychowawczym i programem imprez szkolnych
Kształtowanie umiejętności pracy w grupie	• Zajęcia z zakresu komunikacji werbalnej, niewerbalnej (warsztaty), • Budowanie zaufania do innych, poszanowania odmienności.	Wychowawcy klas.	X-XI
Kształtowanie i wzmacnianie poczucia własnej wartości, budowanie postaw empatii i zaufania	• Organizowanie imprez klasowych w celu bliższego poznania się (wycieczki, dyskoteki, Andrzejki, Mikołajki, Wigilia).	Wychowawcy klas.	Według planu
Zapoznanie z przyczynami i skutkami palenia nikotyny przez młodzież.	• Realizacja programu „Nikotyna legalny narkotyk”.	Pedagog szkolny.	Według planu

Działania skierowane do uczniów klas **drugich** gimnazjum:

Istotnymi tematami do realizowania w klasie drugiej są:

- Profilaktyka uzależnień,
- Profilaktyka zachowań agresywnych.

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN
Kształtowanie asertywnych postaw wobec środków uzależniających poprzez: - sztukę odmawiania - wzajemne wspieranie, - werbalizację potrzeb.	• Zajęcia z asertywności, • Konkursy, filmy i ich omawianie. • Spotkanie z policjantem n.t. skutków przekraczania prawa przez młodzież.	Wychowawcy klas Pedagog szkolny	W trakcie całego roku szkolnego
Kształtowanie pozytywnego obrazu siebie poprzez: - poznawanie swoich mocnych stron, - docenianie własnych sukcesów.	• Organizowanie kół zainteresowań umożliwiających uczniom rozwijanie talentów, umiejętności, uzdolnień. • Promowanie sukcesów młodzieży (artystycznych, naukowych, sportowych) poprzez nagrody, pochwały.	Wychowawcy klas Wszyscy nauczyciele	W trakcie całego roku szkolnego
Uświadamianie młodzieży zagrożeń związanych z uzależnieniami.	• Projekcje filmów o tematyce profilaktycznej. • Organizacja i udział uczniów w konkursach dotyczących uzależnień, • Przygotowanie gazetek tematycznych przeciwdziałającym uzależnieniom, • Omawianie tematyki dbałości o zdrowie na wszystkich zajęciach i przedmiotach, • Realizacja programu „Żyję bez ryzyka AIDS”.	Wychowawcy klas Wszyscy nauczyciele Pedagog szkolny	W trakcie całego roku szkolnego

Działania skierowane do uczniów klas **trzecich** gimnazjum:

Istotnymi tematami do realizowania w klasie drugiej są:

- Podejmowanie przez młodzież decyzji o wyborze kierunku swojego kształcenia, czyli pierwszej decyzji zawodowej,
- Egzamin gimnazjalny.

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN
Kształtowanie odpowiedzialności za siebie i innych, za podejmowane decyzje i zachowania.	• Godziny wychowawcze dotyczące właściwych wyborów, • Działalność w organizacjach szkolnych.	Wychowawcy klas	W trakcie całego roku szkolnego
Szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabianie nawyku poszanowania go.	• Spotkania z policją. • Godziny wychowawcze dotyczące obowiązków ucznia, odpowiedzialności za ich lekceważenie.	Wychowawcy klas Pedagog szkolny	W trakcie całego roku szkolnego
Kształtowanie właściwych postaw wobec uzależnień poprzez: - informowanie o społecznych i zdrowotnych skutkach uzależnień, - zwalczanie mitów na temat uzależnień.	• Godziny wychowawcze na temat społecznych i zdrowotnych skutków uzależnień. • Filmy o uzależnieniach i dyskusje na godzinach wychowawczych, • Realizacja programu „szkoła wolna od narkotyków”.	Wychowawcy klas Pedagog szkolny	W trakcie całego roku szkolnego
Przygotowanie uczniów do wyboru szkoły ponadgimnazjalnej.	• Udział w Dniach Otwartych Szkół. • Udostępnianie aktualnych informacji o szkolnictwie ponadgimnazjalnym (gazetki informacyjne, informatory).	Wychowawcy klas Pedagog szkolny	W trakcie całego roku szkolnego

Założone efekty:

- Wypracowanie prawidłowej komunikacji w grupie,
- Nabycie wiedzy o szkodliwości alkoholu i innych środkach psychoaktywnych,
- Nabycie umiejętności dbania o własne bezpieczeństwo,
- Zdobycie wiedzy na temat skutków prawnych i społecznych używania środków psychoaktywnych,
- Umiejętne radzenie sobie w sytuacjach zetknięcia się z przemocą i uzależnieniami,
- Nauczenie się pozytywnych zachowań oraz właściwego postrzegania i rozumienia ludzi,
- Zdobycie umiejętności dokonywania wartościowych i sensownych wyborów w życiu.
- Nawiązanie ścisłej współpracy z rodzicami uczniów.

Profilaktyka to nie tylko specjalnie prowadzone zajęcia. Uznajemy za bardzo ważny codzienny kontakt ucznia z nauczycielem. Oczekujemy, że postawy nauczycieli charakteryzowane jako profilaktyczne (tj. stawianie wymagań na miarę możliwości uczniów, budowanie grupy, zachęcanie do współpracy, motywowanie przez odkrywanie mocnych stron uczniów, uczenie metodami aktywizującymi, twórcze podejście do tematu) w efekcie zaowocują zmniejszeniem ilości niepowodzeń szkolnych i drugoroczności.

Ewaluacja

Program zakłada badanie sytuacji wychowawczej uczniów przed i po zakończeniu nauki w szkole przez:

- Ankiety,
- Wskaźniki ilościowe (aktywność uczniów na kołach zainteresowań, imprezach klasowych i szkolnych, programy, konkursy, itp.),
- Wskaźniki jakościowe (zaangażowanie uczniów w działalność szkoły),
- Obserwacja oraz rozmowy nauczycieli z uczniami i rodzicami (pozyskanie informacji zwrotnej).
-

*Program zatwierdzony do realizacji uchwałą nr 7/2014
Rady Pedagogicznej w dn. 15.09.2014r.*